

בגבור הסערה מסביבה, התיחדה המדינה עם מקורות כוחה

איננו רשונים תש"ח

אל חופי האוייב, יורה מעומק רב את טיליה המימניים ל- עבר מרכזי האוכלוסיה היריבה, מבלי שאפשר יהיה לאתרה. הגבול הצפוני של בריית-המועצות, שהיה מוגן עלידי מדבר הקרח, חוסל.

★ ★ ★

אולם שנת תש"ח היתה גם השנה בה התקרמה האנושות בפעם הראשונה, בצעדי צב, לקראת ביקורת כל שהיא על כוח-ההרס הנורא אשר המדע החדוש הפקיד בידיה.

אחרי שניקיסה כרושצ'וב הודיע בצורה חד-צדדית שברית- המועצות תפסיק את ניסויי האטום שלה (מבלי להזכיר, כמובן, שזה עתה סיימה ארצו שורה ארוכה של ניסויים, שעיקול מסקנותיהם דורש זמן) הופעל לחץ עצום של דעת-הקהל על הממשלה האמריקאית, שהודיעה בסוף שנת תש"ח שבם היא מוכנה לוֹפֵסֵק את הניסויים, בתום שורת ניסוייה השוטפים.

הבסיס לשתי הודעות אלה היה כלול בדו"ח של מדעני שתי המעצמות, שוגיעו לכלל מסקנה כי אפשר עתה לגלות כל ניסוי של מדינה יריבה, למנוע ניסויים במחתרת. אולם בינתיים נמעוררה תקלה נוספת: רצונן של מדינות קטנות יותר ליצור ולנסות נשק גרעיני משלן.

לפתע הסתבר לעולם כי זוהי סכנה גדולה יותר מן הנשק הנמצא בידי המעצמות הגדולות, הנהגות בהכרח בתחושת- אחריות מסוימת. כי נשק גרעיני בידי צרפת וסין, למשל, יכול להגיע בנקל לידי ישראל ומצריים — וליצור תגובת- שרשרת שקשה יהיה להשתלט עליה.

★ ★ ★

האזרח הישראלי התעניין אך במעט במהפכות אלה, אשר ישנו את עתיד האנושות. גם המהפכה האדירה שזועזעה את המרחב שמסביבו, שהולידה בשנת תש"ח את הרפובליקה הערבית המאוחדת, את ההפיכה בעיראק ואת המרד בלבנון, עניינה רק חלק קטן מבני השיכבה המשיכה.

המאורע המרכזי שריתק את תשומת לבו הנלהבת של האזרח הישראלי היה שונה לגמרי. היה זה קובץ של אירוי- עים, הגיגות ונשפים, שבא לציינן את העובדה כי למדינת ישראל מלאו עשר שנים — תקופה קצרה בחיי אדם, תקופה כמעט מבוטלת בחייה של אומה.

פסימיסטים יכלו למתוח ביקורת על בולמוס ההתחוגגויות שאחו במדינה, להשחת את העם לנוסעי אוניה, הרוקדים על הסיפון שעה שסערות-אימים גועשת סביבם.

אופטימיסטים יכלו לטעון, לעומת זאת, כי דווקא חגיגות אלה, בלב הסערה, מוכיחות את הבטחון העצמי האיתן של האומה, שהתיחדה השנה עם מקורות כוחה הצבאי והתרבותי, הריעה לחייליה שעברו לפנייה במיצעה, התלהבה למראה הגופות החסונים של בניה שהתעמלו ורקדו לפנייה בהמוניהם.

בפרוס שנת תש"ח קשה היה לחרוץ דין ולקבוע מי משני המחנות צדק, יתכן מאוד כי הצדק היה עם שניהם. אך אי-אפשר היה שלא לראות משום סמליות עמוקה בכך כי אחרי ככלות הכל היה זה אירוע אחד שהסביע את חותמו על השנה בישראל, וכי אירוע זה היה קשור עם ספר המגלים את השרשים העמוקים ביותר של התרבות העברית.

אם היתה זאת שנת הספוטניק בעולם ושנת התת-מקלע במרחב — בישראל היתה זאת שנת התנ"ך.

האם יהיו טייסי-החלל הראשונים שיגיעו לירח רשוי אים, לפי החוק הבינלאומי, להגניף שם את דגלם הלא- מי ולהכריז על הירח כעל מושבה של מדינתם — כפי שעשו זאת מגלי-ארצות מקולומבוס ועד קוקז

האם בסיס-החלל המקיף את כדור-הארץ מחלל את ריבוי- נות המרחב האחירי של המדינות שמעליהן הוא עובר? האם החוק הבינלאומי חל רק על כדור-הארץ והאטמו- ספירה שמסביבו, בגובה של 80 קילומטרים — או שיש להרחיבו גם לחלל, לירח ולכוכבים זרים?

מי אחראי לנוק הנגרם למדינה אחת עלידי רסיסי לויי- נים וחלליות, ששוגרו עלידי מדינה אחרת, ושחורו לכדור-הארץ?

בשנה שעברה היו אלה שאלות מופשטות מאד, שעניינו בעיקר את מחבריהם של ספרי המדע-הדמיוני. בשנת תש"ח הפכו שאלות מעשיות, שהעסיקו בפועל את מיטב המשפ- טנים בעולם.

כי שנת תש"ח, שנת 5917 לבריאת העולם לפי האגדה היהודית, תיכנס להיסטוריה כשנה בה שיגר בן-התמותה את הכלי הראשון לחלל, צעד את צעדו הראשון אל היקום האופף אותו.

★ ★ ★

ה"כיפ-כיפ-כיפ" החלוש ששידר ספוטניק 1 חזרה לכדור-הארץ, הידה מסביב לעולם יותר מכל התפר- צנות אטומית. הוא הוסיף מימד חדש לאימי המלחמה. החלל נוסף אל היבשה, הים והאחיר כחזית במלחמת-הנצח של בן-האנוש.

עם שיגורם של הספוטניק ויריבו, הלווינים האמריקאיים, נסתבר טופית שקיימים בעולם טילים מונחים המסוגלים לעבור מיבשת ליבשת, כשהם נושאים ראשי-נפץ אטומיים ומימניים. הנשק הנורא של הירושימה — המטוס המאויש הנושא פצצת-אטום — נראה מיושן כמו מרכבת-הקרב של המלך אחאב.

לעיני הוגי-הדעות הצבאיים, כבר נוצרה תמונה מעורפלת של מלחמת-העולם השלישית, שתהיה גם מלחמת-העולם האחרונה. היא תיפתח בהתקפה מאסיבית של טילים, שתפי- קודם העיקרי יהיה לחסל מיד את סוללות-הטילים של האוייב. רק אחרי דו-קרב קטלני זה, אחרי שמעצמה אחת הצליחה להשמיד את טילי יריבתה, תתחיל המלחמה האמי- תית — שתהיה בעיקרה השמות מרכזי האוכלוסיה והנשק של המעצמה המנוצחת.

באחד הספרים החשובים של השנה תיאר גנרל אמריקאי את דמותו של צבא העתיד: אוגדות קטנות של חיל קרבי, המובל בהליקופטרים גדולים אל שדה-הקרב, הרחק מאחורי קוי האוייב. אספקתו תועבר לו בדרך האחיר. את הסייע התותחני יקבל בצורת טילים מונחים, שישוגרו לעזרתו ממרחק של 1500 קילומטרים, מהעורף. לדעת הגנרל, תתגשם תחזית זו תוך שבע שנים.

בעוד שאנשי-החלל מבין האלופים עיבדו את התוכניות להקמת בסיס-יחלל, מהם אפשר יהיה לצלם את שטח האוייב ולהפציצו בטילים מימניים, הצליח הגאון ההרסני של האנושות לחולל מהפכה גדולה נוספת. הצוללת האטו- מית נאוטילוס עברה במסע היסטורי מתחת למעטה-הקרח של אנטארקטיקה, ובתהליך זה הלא-אחר נשק היש, שבפניו כמעט ולא תיתכן הגנה: הצוללת המתקרבת במהירות

